

РЕГУЛЮВАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ОПЕРАЦІЙ З НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ АКТИВАМИ: МСФЗ ТА ДИРЕКТИВА ЄС

Нематеріальні активи є винятковими відносно своїх особливостей, складу, властивостей та рівня впливу на фінансовий стан підприємств і його подальші результати господарської діяльності, тому дослідження регулювання бухгалтерського обліку та аудиту операцій з нематеріальними активами є поширеним та актуальним завданням.

Головною ціллю регулювання операцій з нематеріальними активами в Україні є:

- визначення єдиних правил ведення та організації бухгалтерського обліку та аудиту операцій з нематеріальними активами, які є загальнообов'язковими для всіх підприємств та які гарантують і захищають інтереси власників;
- удосконалення системи бухгалтерського обліку та аудиту операцій з нематеріальними активами.

Відповідно до МСФЗ 38 “Нематеріальні активи” – це немонетарні активи, які не мають фізичної форми та можуть бути ідентифіковані. В якості нематеріальних активів підприємства можуть бути визнані ліцензії, патенти, авторські права, кінофільми, переліки клієнтів, права на іпотечне обслуговування, квоти на імпортування, франшизи, взаємовідносини з клієнтами чи постачальниками, маркетингові права та інші об'єкти. Тільки за умови, якщо до цих об'єктів застосовуються та виконуються три вимоги: [1]:

- 1) актив може бути ідентифікований
- 2) отримання контролю над ресурсом
- 3) отримання економічної вигоди в майбутньому

Стандарт також визначає, як оцінювати балансову вартість нематеріальних активів і вимагає розкриття певної інформації про нематеріальні активи.

Відповідно до Директиви 2013/34/ЄС, нематеріальні активи списуються протягом строку їх корисного використання. В унікальних випадках, коли строк експлуатації гудвілу та витрати на розробку не можуть бути достовірно визначені та оцінені, тоді такі активи будуть списуватись протягом їх максимального строку, який встановлений. Даний строк не повинен складати більше десяти років, але не може бути менше п'яти років.

У примітках до фінансової звітності має зазначатися пояснення строку, протягом якого списується гудвіл. Також у примітках до фінансової звітності господарські підприємства та підприємства з державною часткою власності, відповідно до основних положень цієї Директиви, розкривають інформацію про окремі складові нематеріальних активів[2]:

- ціну придбання або собівартість або, у випадку застосування альтернативного методу оцінки, справедливую вартість або переоцінену вартість станом на початок та кінець поточного року,
- надходження, вибуття та відчуження протягом поточного року,
- накопичене коригування вартості станом на початок та кінець фінансового року,
- коригування вартості, нараховане протягом року,
- зміни в накопиченому коригуванні вартості стосовно надходження, вибуття та відчуження протягом року.

В даний час ми спостерігаємо, тенденцію поширення використання міжнародних стандартів. Міжнародні стандарти містять узагальнену систему різних країн і таким чином мають вплив на розвиток національної системи бухгалтерського обліку та звітності, тому що є основою для багатьох країн, що розвиваються, та які створюють національні стандарти. МСФЗ можна розцінювати як інструмент глобалізації економіки і світових господарських зв'язків [3]. Принципи, які є основою формування фінансової звітності відповідно МСФЗ, роблять її більш адекватнішою, актуальнішою і здатною відобразити реальний фінансовий та майновий стан підприємства. Досить важливе значення МСФЗ має як для іноземних інвесторів, які в першу чергу звертають на це увагу, але й для потенційних національних інвесторів, які готові вкладати ресурси. Все це доводить, що необхідно впроваджувати МСФЗ для всіх секторів економіки України.

Список використаних джерел

1. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 38. "Нематеріальні активи" IASB. [Електронний ресурс] / Режим доступу.: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_050
2. Директива 2013/34/ЄС ЄС. [Електронний ресурс] / Режим доступу.: <http://www.conformance.co.uk/adirectives/doku.php?id=batteries>
3. Голов С. Міжнародні стандарти фінансової звітності: вдосконалення та застосування // Бухгалтерський облік і аудит. –2007. –№ 11. –С. 43-58.